

„Ami mögöttem van,,,,”

(Fil 3,14)

Számszerűen utánunk van a 2020-as év. A történetek azonban nem záródtak le. Az új év még nem kezdődött ilyen módon. Korlátozások, járvány, elszigetelődés, a munkahelyek esetleges elvesztése. Ez lelkiileg, szellemileg megterhel mindenkit. Az egyre inkább felhalmozódó megoldatlan problémák rátelepednek a családok hangulatára, s a feszültségek sokszor „robbanással” fenyegetnek. Miként lehet mindezt feloldozni? Lehetséges letenni ezeket a terheket, feszültségeket?

Amikor Pál apostol a Filippiben élő keresztyéneknek leírja ezeket a sorokat, akkor semmi-vel sincs jobb helyzetben, mint a mai terheket hordozó emberek, közösségek. Gondoljunk arra, hogy ő is bezártságban van. Az ő bezártsága azonban nem egészségvédelmi óvintézkedés, hanem börtön. Nem írja le, hogy Rómában, esetleg Efézusban börtönözték be hamis vádak alapján, mert ez nem is fontos számára. Mégsem akar megszökni, nem hivatkozik ártatlanságára, hanem a Megváltó által rábízott munkát végzi a Szentlélek vezetését elfogadva. Örömmel tapasztalja, hogy az Úr akarát elfogadó lelkülete, „környezetében” az evangélium iránti nyitottságot eredményez. Ezt tapasztalva ő, a bezárt apostol, bátorítja a híveket az evangélium hirdetésére.

Bizonyára ő és környezete is átéli kora feszültségeit, az összezártság sűrűlődsait. Soraiból az is kitűnik, hogy

személyes hitében nyomot hagyott a Krisztust haszonlesésből, tisztátalan lélekkel hirdető rosszindulata, áskálódása. Amikor tapasztalja, hogy a Mindenható mindezt az evangélium terjedésére használja, nem hogy kétségbe nem esik, hanem egyenesen örömmel beszél arról, hogy a gonoszkodó indulatok, a világ szerinti versengés nem számít. Az Isten ígéjére nem figyelő ember pedig legtöbbször az előbb említett külső rosszra, a gonoszkodókra és a versengésre összpontosít. De keresztyén hívőként is nagyon sokszor képte-

nek életünket. Az apostol bizonyágtételén keresztül a Megváltó más utat mutat számunkra. **Ő látja a célt!** Azt a célt, amihez semmi sem mérhető. Ezért tudja erős hittel kijelenteni, „ami mögöttem van, azt elfelejtem...” Nincs eddigi életének értéke, eseménye, nagyszerű eredménye, de sérelme, nyomorúsága sem, amit érdemesnek látna szem előtt tartani, vagy amit szeretne megtartani. Előtte a cél van, ami csak úgy érhető el, ha nem terheljük lelkünket, gondolatainkat, s nem a földi javak felhalmozásában látjuk életünk értelmét. Magyarán,

nem cipel külső terheket, de lelki terheket sem, mert mindezek akadályozzák a cél felé futásban, annak elérésében.

A hónapok óta tartó járványhelyzetben Isten egyértelműen arra akar tanítani minket, hogy tegyük le terheinket elé, és a bezártságunkat, veszteségeinket ne élet-tragédiaként éljük meg, hanem elcsendesedésként az Úr előtt. S Ő megmutatja, hogy még ez a helyzet is javunkat, és az evangélium

terjedését szolgálja. Mióta a Deregyői Református Gyülekezet oldalán megkezdődtek az igehirdetések, nagyon sok új testvérrel ismerkedhettem meg, s a világban szétszóródott volt konfirmándusok jelentek meg az internetes istentiszteletek nézői között. Öröm látni, hogy a 2021-es évben is együtt futunk a cél felé, „Isten mennyei elhívásának Krisztus Jézusban adott jutalmáért.”

Csoma László

Gruyeres várkastélya - SVÁJC

lenek vagyunk letenni terhünket és arra figyelni, mit kíván megismertetni velünk nehéz helyzetünk által mennyei Atyánk. Hagyjuk, hogy elborítsák lelkünket a méltatlankodó indulatok, szívünkbe zúgolódó érzelmek költözzenek, s beszédünk telve legyen elégedetlenséggel. *Ha csak a terheket, veszélyt, bezártságot látjuk, előbb utóbb elviselhetetlennek találjuk a környezetünkben élőket, céltalannak, értelmetlen-*

A Szeretetnapár 2021-es kiadása és a Református Újság a 2021-es évre még rendelhető szerkesztőségünk címén, változatlan áron.

076 74 Drahňov - Deregyő 216,

Tel.: 056/6395396,

e-mail: ladislavcsoma@gmail.com.

**A megrendeléseknek beérkezésük sorrendjében
teszünk eleget.**

Csoma László

Békében élő vagyok! És akkor...?(!)

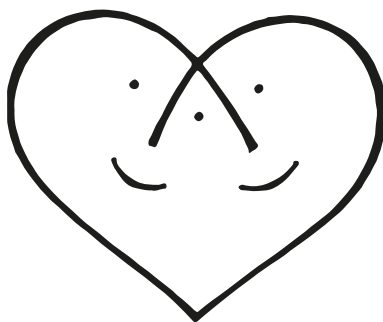
„Mert tetszett az egész Teljességnek, hogy benne lakjék, és hogy általa békéltessen meg önmagával mindent, a földön és a mennyben, úgy, hogy békességet szerzett a keresztfán kiontott vére által.” (Kol. 1, 19-20)

Mindenek előtt áldott, békés, hitben-reményben-szeretethen gazdag új esztendő kívánok Neked és Szeretteidnek. Jelenleg szülőfaluban vetem a számítógép kijelzőjére gondolataimat, írott formában gondolkodván az utóbbi időben össze-vissza felhalmozódó mindennapi tapasztalataimról, s az azokat kiváltó, s az általa kiváltott érzéseimről. A békesség témájáról már 2011. áprilisában is írtam, azonban az elmúlt napokban, hetekben, hónapokban a „béke” és „békesség” fogalmak tartalma, ellentéte, összetevői, kiváltó- és gátló okai valahogy gyakorta foglalkoztatnak engem. Valahogy, mintha a feledésbe merült felbecsülhetetlen értékére bukkantam volna rá... Mintha igazán csak most gondolkodnék el igazán azon, milyen értékes ez a „békesség” szó és mekkora területet is fed le az életemben... Talán keveset, és épp ezért villog a piros lámpa!

Kezembe vettem a Szentírást és keresni kezdtem a „békével” kapcsolatos Igehelyeket, s a Kolossébelikehez írott levél 1.része nagyon jól megfogalmazza, mit jelent az igazi béke. Ha nagyon egyszerűen szeretnénk lezárni a témát, akkor azt írhatnám, hogy a béke egyenlő Krisztusba vetett élő hit és reménység. Pont. Tartalmas gondolkodást kívánok Mindenkinek. Ámen. Viszont ha ez ilyen egyszerű lenne, márpedig az emberek többsége az egyszerűséget szereti, békesség honolna a földkerekségen, s a szó ellentétét senki sem venné a szívére-szájára... Hm, akkor talán hahó, baj van a rendszerrel – mégsem olyan egyszerű... De vajon miért? Mert talán magunkban sokkal jobban bízunk, mint bárki/bármilyen másban? Vagy talán a bizalom nem is fontos? Mi van a reménységgel? Remélnedni csak a költők tudnak szép szavakkal, hinni csak a „hívők” tudnak, de azt sem tiszta szívvel, hanem valamelyik ráhagyott, megszokott hagyomány és betanult szóhasználat homályában.. A szeretet meg hát, szeretem azt, aki-ami nekem megfelel, a többi pedig oldja meg a maga módján. Fogat-fogért, s majd ha én kapok, akkor adok is..., s hogy ne soroljam tovább... Hol van itt a békesség? Ugyanis ha elmerülünk a mindennapi „öszönös” és „világi” gondolatmenetünkbe és sajnos sok esetben általánossá vált magaviseletünkbe, akkor ki tudja ki

és mikor, miért parancsol állj-t (meg)ferőtőző viaskodásunknak.. Nagyon sokszor a legbanálisabb dolog is hatalmas békétlenséget képes teremteni pillanatok alatt, azonban megoldásához sokkal több, mint egy pillanat szükséges..

Miután elolvastam a Kolossébelikehez írt levél 1.fejezetét, elgondolkodtam azon, hogy vajon a hit szüli a békességet, vagy a békesség a hitet. Ugyanis a Korinthusiakhoz írott levél Szeretethimnuszában a „hit, remény és szeretet” vannak az „első helyen”. A Békességet nem említi. Akkor a békesség ezeknek a következő eleme, vagy esetleg előfeltétele, építő eleme? Amit tapasztalatból tudhatunk az az, hogy ezek összessége együtt működik a legjobban. Ha türelmes vagy, akkor lesz szeretet. Ha van szeretet, akkor lesz béke. Ha van béke, akkor lehet remény is a jövőben, sőt, sokáig elemez-

Simon András grafikája

hetnénk ezek bármiféle kombinációját...

Ha viszont engem kérdezne meg most valaki, mit tartok ebben a pillanatban a „legfontosabbnak”, akkor az én válaszem a „Békesség” lenne. Miért? Azért mert most úgy érzem, ha van békességem, akkor „könnyebben” tudok szeretni, türelmes lenni, bármit megtenni a másíért... nyugodt szívvel imádkozom, hajtom le fejem az est óráiban, s reménykedem abban, hogy ez a nyugalom megmarad és akkor érzélemmel, értelemmel, bárhogyan sokkal egyszerűbb a létezés. Akkor mintha a hit is könnyebb lenne... Azonban visszajára fordítva a dolgot, a békességet valaminek ki kell váltania. Most mondhatnánk, hogy igen, szükséges egy biztos anyagi háttér, egy szerető családi kör, stabil környezet és világkép, és akkor: „kösz,

jól vagyok”. De Kedves Testvérem, biztos, hogy ekkor béke lesz a szívünkben is? Nálam személy szerint az anyagi (jobb-rosszabb) „jó lét” sohasem hozott igazi lelki és szívbeli békét. Sőt... Újabb „aggódási vonalat” indított el, mely megintcsak zsákutcába torkollott.

A problémák akkor kezdenek mindig megoldódni, amikor a piros villogó lámpa kikapcsol, s rövid szünet után zölden kezd villogni, majd folyamatosan zölden világítani. Eddigi életutamon mindig csak akkor tudtam elkezdtem kibogozni a mindennapi élet gombolyogainak szálait, amikor összekulcsoltam a kezem, s néha már szinte káromlóan kétségbeesetten néztem lélekben felfelé, hogy Uram, meddig még és miért és hogyan.... TE segíts és akkor lesz jó. Te mutasd meg, hogyan tovább és akkor lesz minden rendben. Talán nem azon a módon, ahogy én szeretném, de jó lesz azért, mert Te adod és Te mutatsz meg. Épp ezért, amit pár sorral feljebb kérdeztem, mi minek az előfeltétele, mi a kiindulási pontja.. a válasz: a kölcsönhatás, kölcsönös kiegészítés, melynek mindeképp a felfelé tekintés és a Jézus Krisztusba vetett élő, eleven hit az erőforrása. Ezt sohasem lenne szabad megsarcolnunk, soha nem lenne szabad szemünk- és összetett kezünk elől téveszteniünk... Csak akkor lakhat a „Teljesség” „békességben”, ha a keresztfán szerzett kiontott vér által nyeri el a lelki és testi nyugalmat.

Adjon az Úr megbékélést, hosszútűrést, állhatatosságot, örömet, növekedést... mindannyiunknak, hogy legalább olyan szükségét érezzük a lelki táplálékszerzésnek is, mint a testinek. Kérünk Urunk, adj alázatos és önzetlen, makacsságmentes, fürge tettekkészséget Te irántad, felebarátaink- és magunk felé is, hogy a „használat előtt jól felrázni” feliratot ne hagyjuk figyelmen kívül, hanem rázzuk fel lelkünket a „nekem mindegy” állapotból, s akarjunk aktívak lenni a mindennapi nehézségek helyénvaló kezelésében. Add, hogy akár milyen életkörülmények között legyen hitünk, erőnk, Akaratunk a békesség felé vezető utat járni, egyengetni, másoknak is megmutatni.

Csoma Annamária

GYÜLEKEZETEINK életéből

Nagykaposon óvoda és bölcsőde épül

2020 nyarán Nagykaposon elkezdődött az egyházi óvoda és bölcsőde építése. Az épületben egy 40 gyerek befogadására alkalmas kétszoboros óvoda, s egy 15 férőhelyes bölcsőde működik majd. Ha Isten is úgy akarja jövő év nyarán megtörténhet az épület átadása. Ősszel megnyílna a bölcsőde, s egy évvel később az óvoda is.

Lesz-e elég gyerek, akik élettel töltik majd meg a falakat? – hangzik el sokszor a bizonytalan kérdés. A jövő Isten kezében van, azt viszont a statisztikai adatokból tudjuk, hogy a városban jelenleg 456 gyerek él, az 1-6 éves korcsoportban. A 65 százalékában magyar ajkú Nagykaposon működik egy magyar óvoda 80 gyerekkel/4 csoport/, és egy szlovák óvoda 149 gyerekkel/7 csoport/. Egy szlovák bölcsőde van 26 gyerekkel. Amint látjuk, az óvodákban s a bölcsődében a gyerekek aránya nem tükrözi a város nemzetiségi

arányát. A magyar óvoda teljes kihasználtsággal működik, ezért lehetőséget szeretnénk biztosítani minden szülőnek, hogy gyermekeiket már a legkisebb kortól anyanyelvi környezetben s keresz-

tyén lelkületben nevelhessék.

Hordozzuk imádkozó szeretetünkben egyházunk épülő s már működő óvodáit és bölcsődéit.

Pándy Árpád

Advent 2020

Az idei advent más, mint az eddigiek, ahogy az egész évünk más és valószínűleg a karácsonyunk is. Nemcsak azért, mert az ember változik, hanem a világ beteg. Fertőzések, kórházak, halál, intézkedések, rendelkezések ma, amik holnap már másként hangzanak, tiltások, lezárások, 6 emberes istentisztelet, karantén-egyre több ember, család számára, tesztek, aztán megint más.

Mindez rányomta, rányomja a bélyegét az egyházi életünkre is. Annyi mindent terveztünk még az év elején, minden szinten. S alig valami valósulhatott meg mindebből. Igaz, ahol bezárul egy ajtó, kinyílik egy másik, a szolgálat új módjait és eszközeit tanuljuk, de attól még a közösség hiányzik. Hiányzott, ahogy a nagyobb egyházmegyei alkalmak is.

Istennek hála, az adventünkben

mégis megvalósulhatott egy egyházmegyei alkalom a barsi egyházmegyében. Advent első vasárnapján, Garamsallón tartatott az egyházmegye adventi istentiszteleti alkalma. Nem voltunk annyian, amennyien egy-egy egyházmegyei alkalmon szoktunk lenni, de ez érthető is.

A helyi lelkész köszöntése után Ré-

vész Csilla tiszteletes-asszony énekelt egy gyönyörű adventi dicséretet, Ficzer Tamás, nyitrai lelkész imádsága után Révész Tibor zselízi lelkipásztor szószéki igehirdetése következett, majd a liturgiai részt Dukon András, pozbai lelkész imája zárta. Egy adventi Túrmezei-vers, majd dicsőítő ének hangszeres feldolgozásban gitáron Doncs Zsombor és fuvo-

lán Klukon Adél előadásában, végül Kassai Gyula, esperes úr ünnepi gondolatai zárták az egyházmegyei alkalmat.

Szeretetvendégségre nem volt mód, maszkokban ültünk, de együtt voltunk Isten házában, az Ő igéje mellett. Soli Deo gloria!

Ambrus Erika

Ismeret és bánásmód

(Olvasandó: Lk 12,42-46)

Így, év elején, minden szolga számadást végez jó és rossz viselkedéséről, becses és becstelen cselekedeteiről, szorgalmas és lusta hozzáállásáról.

Első, amit megfontol, a saját ismerete Ura házáról. Mennyire ragasztott tudományt gyermeki hitéhez, és gondja volt-e az Írás felolvasására, az igehirdetésre és a tanításra és ezzel munkálta-e önmaga és hallgatói kimenekedését (ld. ITim 4,13.16). Szolga, akinek az élete Urától függ, és közben kölcsönbe kapja életét és talentumait is.

*Hat magyar református püspök 1978-ban Prágában
A csoportkép balról jobbra Kürti László tiszáninnen, Varga Imre,
Tóth Károly, Csete-Szemesi István és hitvese, Forgón Pál, Stefán
Miklós, Papp László*

A 40 éve elhunyt őrálló, Varga Imre az Egyház Urának szolgálja volt. Győrke gyülekezeti iskolája, Sárospatak kollégiuma, Losonc szemináriuma, hallei ösztöndíja már teológus korában arra sarkalták, hogy legyen „Baráti Szava” mindazokhoz, akik valóban a bibliaismeret útján akarnak az egyházban szolgálni. Mindenütt megbecsült bánásmódban részesült, okos és hű szolgák nevelték, és ezt a megbecsült magatartást magával vitte mindenhová, ahol az Úr látni akarta.

Először a fiatalok közé, akik között Narancsik Imrével együtt otthonosan mozgott. Csomár Zoltán biznyságtétele nyomán: „körbejárták az összes magyar középiskolák református növendékeit, a prágai, brünni cseh- és német nyelvű egyetemek református hallgatóit, megbeszéléseket tartottak, és biztatták az ifjakat, hogy tanulmányaik befejezése után tagolódjanak be a gyülekezeti közösségbe. E szolgálat nyomán alakult Prágában és Brünneben egy kis református csoport, amelynek célja az otthon maradtakkal való kapcsolattartás volt.”

Szolga és értelmes házgondnok. Sáfár. Kapuőr. Házőr, aki-

nek megfontolt gondolkodása van, tudja mit jelent kihasználni az alkalmas időt. Idejében megadja mindenkinek az eledelet. Nem ismeri a pihenést, az ő szótárából hiányzik a lazálás szó, ezzel szemben okos, mint a kígyó és szelíd, mint a bárány. Furfangosság jellemzi. A hű és alázatos szolga gondos. A számlák összerakása és összegyűjtése a feladata. Kiadások és bevételek összegzését végzi. A ház csendes és nyugodt haladási irányának a megszervezésén dolgozik. Mai szóval élve logisztikus. Életfolytonosság biztosítása a cél, mert felelősséget hordoz, és csak kölcsönzött tekintéllyel bír.

Varga Imre így jutott el Péter Mihály utódként Rimaszombatba, ahol az idők jelei nyomán nemcsak a református közösség lelkipásztora, hanem a vészterhes időkben keresztjét vállára vette, a városvezetés feladatait is ellátta és hűségese bizonyult. Mindemellett a jövőbe tekintve oktatott és nevelt: a Losonci Teológiai Szeminárium Újszövetség előadója és művelője 1932 és 1939 között.

A hűséges szolgálatban megállva a helyét többre bízták ezután. Először, mint helyettes esperes nemcsak „hatalomátvételt” garantált, hanem kiálló felelősséget, amit 27 éves püspöki szolgálata bizonyítékként fémjelzett. Haláláig, 1980. december 10-éig szolgált. A mai napig a Pozsonyban, Kassán, Komáromban, Léván, Rimaszombatban, Nyitrán, Nagykaposon megtartott

Zsinati Tanácsai és Zsinati ülések jegyzőkönyvei felelősségről tanúskodnak. Gyülekezeteit látogatta, azok templomait, orgonáit, harangjait, lelkészlakjait Igével és imádsággal szentelte meg, teológusait nemcsak kibocsátotta a lelkészi szolgálatra, hanem minden évben legalább kétszer meglátogatta prágai alma materükben. Együttörült a gyülekezetekkel, amikor lelkészt választottak és iktattak be, és együtt sírt azokkal, akik lelkipásztort kísértek utolsó útjára és a lelkészcsaládok mellett is ott állt, amikor egy hűséges feleség távozott az őrállók mellől.

Ez a szolga nemcsak itthon, hanem külföldön is ismerté tette mindazt, amit rábíztak. Az Egyházak Világtanácsa legmagasabb fórumán rendszeresen jelenítette meg a (Cseh)Szlovákiai Egyetemes Református Egyházat. Genfben is felfigyeltek kimagasló talentumaira, és a Reformátusok Világszövetségének alelnökévé választották.

De szolgálatát több esetben keserítette a hűtlen szolgák bánásmódja. Ő tudta minden elveszíthető a számadás során. Minden egy bizonyos időre adatott. Minden a visszavonásig használható. Folytonos éberség és felkészültség szükséges a szolgálathoz. Önkényesség nem állja meg a helyét. Különösen fájdalmasan érintet-

te, amikor ez az ő saját, szűkebb pátriájából, Abaújból élő szolgák bizonyágtétele volt. Földhöz, szolgálati helyhez és vagyonhoz ragadt szolgálat példaképei lettek egyesek. A nagyra, a kiemelt helyre, a saját kézbe összpontosított hatalomra koncentrálni kevés. Voltak, akik órálóként mellette kicsiben gondolkodtak, de ő Igével és igehirdetésével bizony nevelte az ilyen szolgálattelvőket is. Felemelte szavát: „Nem a miénk a ház, csak nekünk adományozták! Vigyázzunk!” 1968-ban a követelések helyett bűnbánatra hívta mindazokat, akiket gondolkodóba ejtettek az idők jelei. Fájdalmas lehetett ezeket az időszakokat is megélni. Figyelmeztetni, hogy a számadás eljön. A megfontolt

sáfár bizony fegyelmet is gyakorol. Nem személyes haszonélvezet az Úr szőlőskertje, hanem mások szolgálatának a helyszíne. Ennek jele és bizonyítéka az a Református Kiskáté, amiből te is és én is magamévá tettem hitelveinket. Évtizedeken keresztül tanultuk és tanítottuk, hogy milyenek legyenek a szolgák, mert Ő Neki, a primus inter pares-nak, jól bevésődött minden „-izmus” ellenére: „Isten az, aki ajándékait osztogatja, és Ő számon kéri a kiadott és megszerzett jussot.” A józan hit erre képes. Naponként rákérdezni: „Mi a te egyetlen vigasztalásod életedben és halálodban?” [...] Az, hogy az Ajándékozó nagyobb mint az ajándék.

Buza Zsolt

Út – igazság – élet

A B.F.R. köszönünk el Kotsánszky Dániel lelkipásztortól

Nem tartozott azok közé, akiknek ajtajára ki lehetett írni: Itt nyugszik, pedig még él! Bár földi porsátorától búcsút kell vennünk, de az általa megfutott földi pálya az élet üzenetének hordozója az őt ismerők számára. Ezen, a majd' 92 évig tartó földi pályán, 76 évig a testi fogyatékoság nem könnyű terhét hordozta anélkül, hogy megkeseredett emberré vált volna. Amikor megszületett Nagymihályban, a város már egyre inkább elszlo-

vákosodott. Tizenévesen élte meg Tiso államának magyar és zsidó gyűlöletét, látva a város zsidóságának, köztük gyerekkori barátainak, elhurcolását. Fiatalként úgy érezhette, tennie kell valamit a rossz hatalmának eltörlésére. Észre sem vette, hogy érzelmei, tenni akarása egy másik embertelen, de magát népboldogítónak hirdető rendszer katonájává teszik 16 éves kora előtt. Bizonyára fel sem fogta, hogy a gonoszt nem lehet egy másik gonosszággal legyőzni, mert a Sátán mindig azon munkálkodik, hogy a tévutat útként, a gátságot igazságként, a kárhozatot életként mutassa be, sokakat megtévesztve. A Mindenható azonban, a szerzett súlyos sebesülésével, fél lába elvesztése árán, megállította azon a tévúton, amelyen elindult. Hosszas gyógykezelése idején, emberséges orvosok és ápolók vették körül, majd gyógyult, de immár fogyatékosan kerül haza, hogy meglássa, az igazságnak vélt gondolat, érzés, gyűlölködő gaz-

ságként tombol tovább, csak már nem barna, hanem vörös színben, nem diktatúraként, hanem népi demokráciaként. Fájdalmasan kellett rádöbbsennie, hogy a nagybetűs élet a megcsonkított testben igencsak távol került tőle. Kétségbeesés helyett érettségizett, s szívébe zárta Jézus szavát: Én vagyok az út, az igazság és az élet! Buzgó hittel szolgált Prágában is az 50-es évek diktatúrájában, majd Vaján következett, ahol a Mindenható hűséges hitvessal ajándékozta meg. Szolgálati ideje alatt új lelkészlak épül. Innen Beszterbe választják meg, ahol a parókiát gyermekszívat tölti meg, valódi nagy család tesz bizonyágot Isten gondoskodó szeretetéről. Itt is parókia épül, s holland testvérekkel látogatja a gyülekezeteket, buzdítva a fiatal lelkészeket szolgálatukban. Utolsó szolgálati hely Petőszinye. A történelmi templom közelében új parókia és templom épül, s itt tölti nyugdíjas éveit is, hálát adva Istennek az élet és szolgálat aján-

dékaért. A Szlovák Honvédelmi Minisztérium megemlékezett haláláról, hősként jellemezve. Egyetérthetünk ezzel, de nem katonai érdemeiért, hanem azért, mert hitet kapott arra, hogy elszakadjon tévútra, gátságra és kárhozatra vezető kísértésektől, s követte élete Urát és Megtartóját tudva, hogy egyedül Ő az út, az igazság és az élet, aki által a mennyei Atyához juthatunk.

Csoma L.

Szeretnünk kell egyházunkat, hisz az Isten is szereti

Az anyaegyházközségek presbitériumi Géresi Róbert abaujszina lelkipásztort választották meg a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház püspökének a 2021-es évtől induló új, hatéves választási ciklusra. Ennek apropóján beszélgetünk Egyházunk új vezetőjével a reformátusság szerepéről, a református egyház küldetéséről és az új választási periódus feladatairól.

Huszonöt éve lelkipásztor, tizen-nyolc évig volt a Zsinat és a Zsinati Tanács tagja, ebből tizenkét éven át a magyar egyházközségek püspökhelyettese. Úgy érezte, elérkezett az idő arra, hogy püspökként szolgálja a Szlovákiai Református Keresztyén Egyházat, miután elfogadta az egyházmegyék személyére vonatkozó jelölését?

A mi hitünk szerint az egyházban minden szolgálat Isten elhívása alapján történik. Az az áldott munka is, amely névtelenül egy-egy gyülekezetben történik, és annak határain túl talán nem is tudnak a szolgálattevőről. Nincs ez másként bármely egyházi tisztség betöltése esetén sem. Ott kell legyen a belső elhívás, mely reménység szerint felülről jön, és ott kell lennie a külső elhívásnak, mely közösségeink tagjainak irányából érzékelhető. Ez nem egy tisztségre vonatkozó szabály, hanem az egyházban szolgáló minden ember számára megtapasztalható hitbizonyosság. A belső elhívás az én estemben lassan, a külsővel párhuzamosan formálódott. Nem én éreztem elérkezettnek az időt, hanem az egyház tagjainak kinyilvánított akaratát hallottam meg, és erre mondtam igent. Az egyházban az elmúlt hónapokban megtörtént a teljes tisztújítás: megújultak a presbitériumok, az egyházmegyék és a zsinat testületei. Én abban reménykedem, hogy az újonnan választott testületek szolgálata által egyházunk „reformálódik”, és ennek én is részese tudok lenni.

Mivel más jelölt nem volt erre a tisztségre, így könnyebb volt megnyerni a választást, illetve megszerezni az egyházközségek bizalmát?

Az egyházban egy-egy választásnál nincs nyertes és vesztes. Nagyon rossz lenne, ha a társadalom egyes területein működő módszerek nálunk is teret nyernének. A többségi akaratban mi Isten döntését látjuk. Eppen ezért a református egyházban a választások idején nem a versengés, a győzelem és értelemszerűen a vereség módszerével élünk, hanem keresztes a felsőbb akarat érvényesülésének lehetőségét a döntéseink mentén. Számomra pedig az egyházmegyék többsége általi jelölés és a gyülekezetek túlnyomó többségének bizalma biztatást és egyben felelősséget jelent. Köszönöm ezt, és reménykedem abban, hogy az egyház javára tudunk mint választók és választottak szolgálni.

A tisztségbe való beiktatástól függetlenül 2021. január elsejétől Ön váltja Fazekas László püspököt. Tovább kívánja-e vinni azt az örökséget, amelyet elődje elkezdett, illetve mi az, amit megtartana, és min változtatna?

Tulajdonképpen több mint három évtizede vagyok a református egyház szolgálatában. Ebbe az időbe beleérttem a teológián eltöltött éveket is. Három püspök szolgált ez idő alatt, és mindhárman nagyon sokat hoztattak egyházunk múltjához és jelenéhez. Mikó Jenő egy széles látókörű, nagy műveltségű, a teológiai életben is jelenlévő személyiség volt. Erdélyi Géza – az Úr tartsa meg jó egészségben! – az ige talapzatán álló, a társadalmi életet, a világban jelenlévő lelkekért folyó küzdelmet pontosan értelmező és az egyházat jó irányba terelgető pásztorként szolgált tisztsége betöltésének idején, és így tesz még ma is. Fazekas László pedig hatalmas munkabírással építette az egyházat, és reménység szerint a továbbiakban is számíthatunk a szolgálatára. Én azt gondolom, hogy ebbe a sorba kell beállnom, és folytatni mindazt, amit elődeim jól tettek.

Miben látja püspökként a feladatát?

A református egyház nem egy központból irányított közösség. Számunkra az egyházközség a hitmegélés helye, és ők magukon hordozzák a teljes egyház minden jegyét. Minden egyházi szerv egyik legfontosabb feladata gyülekezeteink szolgálatának segítése. Ezt gondolom az egyik kulcsfontosságú teendőnknek. Az egyház egy olyan közösség, ahol a gyülekezetek felhatalmazott megbízottjai Isten igéjét hirdetik nagyon sokféle módon. A missziói parancs által vezetetten szolgálunk itt e világban azokon a területeken is, ahol a gyülekezetek önmagukban kevésbé tudnának bizonyosságot tenni. Minden egyházi tisztségviselőnek, így a püspöknek és a főgondnoknak, a zsinati tagoknak, az espereseknek, egyszerűen mindenkinek ez a küldetése: a missziói parancs betöltésén kell közösen munkálkodnunk!

Az elődje sokszor kikérte a tanácsosok véleményét, akik meglátásukkal segítették a Zsinat munkáját is. Kikre számít az új ciklusban?

Mindenkire, aki az evangélium hirdetésében szolgál. Azokra, akik imádságban hordozzák a mi életünket, akik a gyülekezetekben bármilyen módon szolgálnak, akik a látható egyház életét segítik, akik

egyházi intézményeinket működtetik, akik az egyes szolgálati területeken hirdetik Isten igéjét, akik az egyházmegyékben elvégzendő munkát vezetik, akik a Zsinatban és annak testületeiben, az egyház különböző területein tevékenykednek. Ez a felsorolás több ezer embert jelent. Nem szeretnék egy-egy tisztséget kiemelni, mindannyiukra szükség van, ugyanis örök igazság az, hogy a munka sok, a munka oly kevés.

Nemcsak a hét magyar, hanem a két szlovák egyházmegye püspöke is lesz. Korábban a Magyar Református Egyházhoz való csatlakozás konfliktust váltott ki, de igyekeztek jól kezelni a helyzetet. Mit lehetne tenni azért, hogy a későbbiekben ez már ne kerüljön előtérbe?

Igen, a mi egyházunkban magyar és szlovák hívek, gyülekezetek és egyházmegyék élnek. Szlovák egyházközseinkre ugyanaz érvényes, amit a korábbiakban is jeleztem, hogy magukon hordozzák az egyház összes jegyét. Önrendelkezésükkel élve már három évtizede két egyházmegyében szervezik meg életüket, és belső egyházi felépítésünk lehetővé teszi, hogy számáruanyukhoz igazítottan tagjai a Zsinatnak, jelölhetnek püspököt és főgondnokot, számáruanyuktól függetlenül pedig az egyház legfelsőbb vezetésébe választhatnak egy püspökhelyettest és főgondnokhelyettest. Én azt gondolom, hogy minden lehetőséget biztosítunk a szlovák közösségek épüléséhez. Nem mehetünk el amellett, hogy református közösségünk ebben az országban nagyon komoly társadalmi nyomás alatt áll. Ez a nemzeti és kulturális öndefinícióval van összefüggésben. A következmény pedig az, hogy a társadalmi élet egyes negatív részei megjelennek az egyházban is. Magyar és szlovák közösségeink öndefiníciója részben különbözik. A magyar gyülekezetek magyarnak, a szlovákok szlováknak tartják magukat. Néhány, ma már kétnyelvű közössége is van egyházunknak. A különbségtételben én nem gondot, hanem értéket látok. Isten teremtő akaratát népeket teremtett. Elhibázottnak tartom azt a véleményt, mely ezt az alaphelyzetet meg akarja kerülni

vagy össze akarja mosni. Lehetséges útnak tartom a társadalmi életből jövő negatív hatások ellenére is, hogy egymást megbecsülve éljünk. A kölcsönösség elvének érvényesülnie kellene, és ebben a lelkészek szerepét meghatározónak tartom. Nagyon fontos az, hogy mindezek tudatában legyen bennünk alázat és bölcsesség. Komoly tétje van, hogy életünk ezen szegmensében is komolyan vegyük a szeretet parancsolatát, mely magában hordozza a megbocsátás felszabadító érzését is.

A 2016-os évtől a magyar kormány hathatós anyagi támogatásának köszönhetően jelentős mértékű beruházások valósultak meg, és sorra újultak az egyházi ingatlanok. Ez a projekt folytatódik-e a következő években? S ha igen, akkor ez azt jelenti, hogy még további épületek várnak felújításra és beruházásra, amelyek hozzájárulhatnak a hívek lelki életének megerősödéséhez?

Magyarország Kormánya az elmúlt fél évtizedben történelminek tekinthető lépésekben támogatta egyházunk magyar gyülekezeteit. Nagyon hálásak lehetünk a gyülekezeteink számára nyújtott jelentős segítségért. Kis közösségeink ennek a programnak köszönhetően tudták megújítani templomaikat, parókiáikat és egyéb épületeiket. Oktatási intézményeink is jelentős dotációt kaptak. Ezen támogatások felhasználásának egy része már lezárult, de vannak jelenleg is futó projektek. Imádáságos lelkülettel kell hogy legyünk a támogatás további folytatásáért, és bízunk abban, hogy ez a partnerség a jövőben is élni fog.

A magyar kormány által finanszírozott Kárpát-medencei Óvodafejlesztési Programba is bekapcsolódott az egyházunk, melynek köszönhetően 24 helyen lesz református bölcsőde és óvoda. Nem kell-e attól tartani, hogy egy idő után fenntartási gondokkal fognak küzdeni az egyházközségek?

Az óvodafejlesztési programba egyházunk azonnal bekapcsolódott. Az egész egyház és a programban részt vevő gyülekezetek számára is ez egy hatalmas lehetőség és felelősség is egyben. Jelenleg már több intézmény működik, a projektben szereplő többi gyülekezet pedig a megvalósítás különböző fázisában van. Úgy gondolom, hogy jól haladunk a megvalósításban, és becslésünk szerint a program teljes felfutása után körülbelül 1000 gyerek kerülhet magyar egyházi intézményekbe. Természetesen számolunk az esetleges problémákkal is. De van-e élet nehézség nélkül? Ezeket hittel le kell győznünk, és reménykednünk kell abban, hogy Isten áldása lesz ezen a szolgálaton.

2020. január 1-jén lépett életbe az új egyház-finanszírozási rendszer Szlovákiában. Eredményezett-e ez változást

az amúgy is alacsony lelkészi fizetésekben? Ha nem, akkor hogyan lehetne ezen változtatni?

Szlovákiában, a többségi társadalomban nagyon gyakran találkozunk az állam és az egyház különválasztásának szlogenjével. En ezt a kifejezésformát félrevezetőnek tartom. Az állam és az egyház külön van választva. Az, hogy az állam az adófizetőktől összegyűjtött forrásából támogatja a történelmi egyházakat egy olyan bevett állapot, mely Európa minden országában valamilyen módon működik. Szlovákia nem kivétel, hanem az európai társadalomszervezési elv szerint cselekszik ebben a témakörben. Valóban, 2019-ben változott az egyházak számára nyújtott támogatási rendszert szabályozó törvény. Ez a források mértéke tekintetében lényeges változást nem jelent, a felhasználás módjában azonban az egyház szabadabb keretek között mozoghat. A lelkészi életpályamodell, melynek része a lelkészi fizetés is, nagy kihívás egyházunk számára. Már több mint egy évtizede működtetjük a Közalapot, mely a gyülekezeteknek és az egyházban folyó missziói munkának a támogatásán kívül egy olyan alapba gyűjti a forrásokat, mely a lelkészi életpálya számára adhat némi segítséget. Ha már a témánál vagyunk, szeretném jelezni azt is, hogy az egyházközségeink számára adott a lehetőség – mely egyben kötelesség is –, hogy a szolgáló lelkészeket anyagiakban segítsék. A kommunista diktatúra ideológiája itt nagyon sokat rombolt. Sok esetben nem is tudják a gyülekezeti tagok, hogy a lelkészi fizetés a legalacsonyabb állami minimálbér közelében van. Ezen a téren sok a teendője egyházi közösségünknek. A lelkészi szolgálat e méltatlan helyzetének pozitív irányba történő változását püspöki munkám egyik fontos feladatának látom.

A 2021-es év elején ismét megszámláltatunk, s nem mindegy hányan vallják majd magukat magyarnak, illetve reformátusnak. Többek között ez lesz az egyik legfontosabb feladat, hogy ennek vállalására ösztönözzenek. Milyen terveik vannak erre?

Az előttünk álló népszámlálásra már hónapok óta készülünk. A Zsinati Tanács létrehozott egy bizottságot, melynek az a feladata, hogy a lehető legtöbb embert tudjuk megszólítani identitásunk felvállalásának fontosságára. Egyházunk kettős küldetést valósít meg ebben a feladatban. Az egyik, hogy a reformátusok vallják meg az egyházhoz való kötődésüket, a másik pedig, hogy magyar híveink a nemzethez való tartozásukat bátran és büszkén vállalják fel.

A választás és maga a tisztségbe való belépés is a járvány által sújtott helyzetben történt. Mi a tapasztalata

ezzel kapcsolatosan?

Teljesen váratlanul tört rá ez a világjárvány az emberiségre. Olyan helyzetet teremtett, ami rossz hatással van az emberi életre. Talán egyetlen pozitívuma a károsanyag-kibocsátás csökkenése. Az egészségügyben, a gazdasági életben, az oktatásügyben, a családokban és szinte az élet minden területén olyan nehézségekkel kell szembenézni, melyek új kihívásként jelentek meg. Az egyházi életet nagyon megterheli ez a járvány. Az emberekben ott van a félelem és a bizonytalanság. Az istentiszteletek többszöri leállása, a közösségi élet korlátozása nagy lelki terhet ró ránk. Miközben a keresztyén hitünk azt hirdeti, közel van az Isten, és legyünk mi is közel egymáshoz, aközben a járvány a távolságtartás irányába viszi kapcsolatainkat. Jelentős szerepet kaptak az egyházi életben is a kommunikációs technológiák. Azt érzékeltem, hogy lelkészeink és gyülekezeteink mindent megtesznek azért, hogy a jelentősen beszükkített mozgáskorlatok mellett is a Krisztusról szóló bizonyosságtétel eljusson a gyülekezeti tagokhoz, sőt azon túl is hallható legyen. Nagyon leleményesen és az adott közösség szempontjait figyelembe vevő módon szólal meg egyházunk. Azonban egy olyan aspektust is látnunk kell, miszerint gyülekezeteink nem virtuálisak. Használjuk és egyre jobban kell használnunk a mediális felületeket az evangélium hirdetésére, de mindent meg kell tennünk annak érdekében, hogy a járvány végén – melynek időpontját sajnos nem tudjuk – templomainkban, gyülekezeti termeinkben, a bibliórakon, a gyermekfoglalkozásokon és a szolgálatunk minden területén megújuljon az élet.

Hogyan szeretné látni a Szlovákiai Református Keresztyén Egyházat hat év elteltével?

Az ige arra tanít bennünket, hogy a múltért hálát adjunk, a jövőt pedig Isten kezébe helyezzük. Ha tart még számunkra a kegyelem ideje, akkor bizonyos vagyok abban, hogy református népünk itt lesz, és egyházunk hirdetni fogja a kegyelem szavát. A kérdésfeltevésekből azt érzem, hogy valami jövőképet kellene felvázolnom. Ahhoz hasonlítanám ezt a kérdést, mint amikor a szülőt megkérdezik, milyen gyermeket szeretne. Szerintem akkor járunk jó úton, ha úgy vagyunk az egyházunkkal, mint a gyermekekkel. Szeretnénk nekik a legjobbat, aggódunk, mikor téves útra lépnek, de mindezek mellett szeretjük őket, ahogyan csak tudjuk. Bízom abban, hogy eredményesen fog építkezni a közösségünk, de bizonyos vagyok abban, hogy hibázni is fogunk. Mindezekkel együtt szeretnünk kell az egyházunkat, hisz az Isten is szereti.

Iski Ibolya, fotó: Krcho János

Doc. PhDr. Molnár János (1938-2020)

2020. november 27-én Czinke Tímea szolgatársnőm telefonhívása szomorú hírt közölt: egykori professzorunk és dékánunk, a Calvin János Teológiai Akadémia számunkra meghatározó személyisége, aki nyugdíjas éveit Bátorkeszin töltötte, visszaadta lelkét Teremtőnknek. Aztán jöttek a további üzenetek, telefonbeszélgetések a régi diáktársakkal, felevenedtek a közös emlékek, és nem arról beszéltünk, milyen nehéz volt a bibliai héber nyelvből vagy vallástudományból vizsgázni a „dékán úrnál“, ahogyan mi emlegettük őt.

Ehelyett azokra a vele töltött időkre emlékeztünk, amelyek során, szinte észrevétlenül, a sok esetben különböző családi és kulturális háttérrel érkező egyénekből közösséget kovácsolt. Előadásait élvezettel hallgattuk, hiszen a 2000-es évek előtt csak a televízióból, könyvekből, folyóiratokból értesültünk a világ eseményeiről, ő azonban az Irakban, Jordániában és Egyiptomban tolmácként töltött évei tapasztalatával tette a tan-

anyagot érdekessé. Humorral, ugyanakkor komoly éleslátással, egyszerű emberi történeteken keresztül tartotta éberem az érdeklődésünket olyan vallástörténeti

archív fotó, 2000-ben készült

témákban, amelyek akkoriban számunkra teljesen idegennek számítottak. Az Ószövetség világa így kelt életre, a leírt Ige így vált eleven üzenetté.

Diákként, sokan kedveltük őt mint dékánt, vagy mint magánembert, hibáival, humorával, műveltségével együtt. Helyzetfelismerő képessége nem került el élete utolsó napjaiban sem, amikor testi ereje erősen megfogyatkozott, tisztában volt vele, hogy már közeledik az örökkévalóság kapuja felé. Halála után egykori diákjai, immár több évtizede lelképásztorok, a gyászoló család mellett álltak, segítő kezet nyújtva a szükség idején. Nem áll szándékomban felsorolni érdemeit, változatos életútja állomásait, mivel egyetemes egyházunk hivatalos honlapján részletes összefoglaló olvasható róla. Inkább hálát adok egy kivételes emberért, akinek gyakran emlegetett bibliai idézete még sokáig az ő, fanyar humorral fűszerezett hangján fog visszacsengeni a lelkünkben: „Az Úr kegyelmessége az, hogy még nincsen végünk” (JSir 3,22).

Soli Deo Gloria

Györky Szilvia

FELVIDÉKI ŐRJÁRAT 100 ÉVVEL TRIANON UTÁN

Gondolatok az egységről, helytállásról, összefogásról és a zsákutcákról

Mihályi Molnár László

9.rész

„Szép reményink hajnalcsillagánál...”

Bejutni, ha van miért és van kivel!

Össze kell fognunk, különben elvészünk! – de sokszor hangzott ez el a történelemben, ha végveszélyben voltunk. S a bátrak, az elszántak, a felelősséget érzők és vállalók máris csatasorba álltak a gyepűn, a végvárakban, a gázlóknál és a szellemi őrhelyeken is. Ám voltak akkor is menekülők, gyávák, meghunyászkodók vagy csak felelőtlenek, akik nem vállalkoztak ütközetre. Olyanok is akadtak, akik azt vallották, hogy be kell engedni a várba az ellenséget, és aztán kell velük tárgyalni és megegyezni. És akkor is voltak saját zsebre szervezkedő árulók, akik nem tiszteltek sem nemzetet, sem családot, sem hitet, sem hagyományt, és mindenki háta mögött a haszon reményében egyezkedtek a támadókkal, miközben fennhangon azt hirdették, hogy ők a béke követői, akik szót tudnak érteni az ellenséggel. Dobó István is felkóttatta az ilyen

hitvány alakot az egri vár udvarán, mielőtt követője akadna. Mert a haszon és nyereség kísértése gyakorta képes átrajzolni a reménykedők emberi értékrendjét és hitét.

Amint látható, a teljes körű egység és összefogás csak látszat és képmutatás árán lehetséges, mert ha kimondjuk az igazságot, mindjárt lesznek, akik elpártolnak, mert nem merik, nem tudják, nem akarják vállalni. Vagy azért, mert tájékozatlanok, felkészületlenek esetleg tapasztalatlanok, vagy mert hamis információkkal félrevezetettek, vagy azért, mert gyávák és önálló döntéshozatalra képtelenek, vagy pedig azért, mert ők a hamiskártyások, akik nem ritkán megbízásból, idegen érdekek szolgálatában harsognak, kampányolnak és szervezkednek. Immár ma is nyilvánvaló, hogy 1994-ben a szlovák titkosszolgálatnak

volt leginkább érdeke az, amit Bugár cselekedett. De nem volt ebben egyedül. Talvaly ismét akcióba lendültek, amikor fennállt annak a veszélye, hogy talán olyan mozgalom kerül a magyar érdekek megjelenítésének az élére, amelyet szélesebb körben is elfogadnának és támogatnának, mert nem a megalkuvás és behódolás, nem a hatalomhoz dörgölődés, hanem az alapérdekek teljes határozott és meg nem alkuvó követelése lenne a cél. A pénzügyi lobbis és a hátsó szándékú politikai fondorlat máris egymásra talált ennek az elfojtására! És ismét megjelentek a sajnálkozó nyilatkozatok, hogy mennyire megosztottak vagyunk, ezért össze kell fogni: bármi áron, bárkivel, csak nehogy letaposuk a kerítéseket, és főleg nem a trianoni határokat...

Persze el lehet hitetni az összefogás és egység illúzióját, és azt is, hogy a haza, az

otthon, a nemzet van végveszélyben, de ha ehhez nem tűzünk ki méltó és igaz, hitteles és megfelelő célt (mint szabadság, függetlenség, egyenrangúság, önrendelkezés), és nem találunk hozzá valóban igaz, hozzáértő, bölcs és bátor embereket, akkor ez csupán politikai hazardjáték lesz, visszaélés a reménykedők bizalmával, jóindulatával és hitével, aminek következménye nem csupán politikai kudarc és a kalandorok lelepleződése, de a legnagyobb bűn, hogy az elcsábított és félrevezetett tömeg reményeinek és vágyainak hajója kap léket: és megfeneklik vagy hullámsírba süllyed végleg.

És hányszor eljátszották már ezt mi velünk is annyian....?!

Mert nem tudtunk, nem mertünk vagy nem akartunk nemet mondani a gonosz fondorlatának első megjelenésekor, amikor felismertük a kigyóban azt, aki küldte. Vagy csak nem bírtuk meggyőzni embertársainkat a vakságuk idején, hogy lássák meg a nyilvánvaló csábítást, amelynek lényege, hogy egyenrangúsítják a bűnt az erénnyel, és elhitetik velünk, hogy ezzel válik teljessé az egység. Amint most elhitetik, hogy az emberi alapértékeket megkérdőjelező, bűnös emberi viszonyokat támogató és istentagadó és anyagi liberális maszlag szellemi táplálék lehet. Mint ha azt hirdetnék, hogy mindegy, mit iszol, forrásvizet vagy trágálevet, mindkettő oltja a szomjádát, mert folyadék!?

Érdemes odafigyelnünk ezért is a kétezer éve nyilvánvaló útmutatásra: „Óvakodjatok a farizeusok kovászától, vagyis a képmutatástól. Nincs semmi elrejtve, ami nyilvánosságra ne kerülne, s titok, ami ki ne tudódna. Amit sötétben mondtok, világos nappal hallják majd, és amit a zárt falak közt fülbe súgtok, azt a háztetőkről fogják hirdetni. Nektek, barátainknak mondom: Ne féljete azoktól, akik a testet ugyan megölik, de aztán semmi többet nem tehetnek.” (Lukács, 12. 1-4.)

Az egységre és összefogásra valóban szükségünk van. Ez kétségtelen! De nem elvtelenül, nem lelketlenül és méltó célok nélkül!

Ahogy Szent Pál is intette a korinthusi gyülekezet tagjait: „Testvéreim! Urunk Jézus Krisztus nevére kérlek titeket,

éljete mindnyájan egyetértésben, és ne szakadjatok pártokra! Forrjatek egyé ugyanabban a lelkiületben, ugyanabban a felfogásban!”

MI LEGYEN TEHÁT SZÁMUNKRA A KÖZÖS LELKÜLET ÉS FELFOGÁS? A teljes függetlenség és szabadság: Jézus követésében, a magyar nemzeti hagyományban, nyelvben, kultúrában, a történelmi igazságtétel akaratában. Amihez először nyilvánosan ki kell mondan az igazságot, felvidéki nemzeti közösségünk helyzetének igazságát, hogy ebben az országban, őshonos szülőföldünkön nem vagyunk szabadok és függetlenek, nem vagyunk egyenjogúak és egyenrangúak! Még az önrendelkezésre sincs jogunk! Ebből következően egy egységre és összefogásra törekvő képviselő elsődleges és elengedhetetlen célja a teljes körű önrendelkezés legyen, aminek legalacsonyabb lépcsőfoka is a terü-

Saskő vára

leti autonómiával és a történelmi igazságtétellel kezdődik! Aki ezt tagadja vagy aki erről lemond, az a felvidéki magarság és az egész magyar nemzet árulója! Nem érdemel tiszteletet, sem megbecsülést, nem hogy képviselői jelöltséget. Ha egy is szerepel köztük ilyen, az egészet fertőzöttnek tekintve el kell zárni a nyilvánosság elől.

Mert ehhez jogunk van! Aki nem akarja, az jogairól mond le, aki ellenzi, az jogainkat csorbítja!

S aki nem meri vállalni, az ne tολakodjon előre!

Mert aki előljárónak készül, annak többet kell vállalnia, teljesítenie: tanulnia, és tudnia azokról a dolgokról, amelyben előljáró, élenjáró, vezető vagy képviselő akar lenni. Egyik dolog elnyernie a közbizalmat, de ha megkapta, akkor az felelősséggel jár: a hitelesség, hozzáértés, igazságosság, méltányosság és emberség alapján. Így nyerheti el a közmegebecsülést. Ezek nélkül minden jószándék és jó-

akarát is csak porhintés marad, vagy az ellenkezőjébe csap át, és a hozzá nem értés miatti alkalmatlanság és türelmetlenség erőszakba fordul, amikor az előljáróból zsarnok lesz: a rettenetes forrása valamint a közutálat és megvetés célpontja.

S vele együtt bukik az ügy is, amit képviselt!

A bölcsesség lelke segítse látásunkat, értelmünket, hogy jól láthassuk meg helyzetünket és lehetőségeinket, hogy helyesen tudjunk dönteni azok javára is, akik nem merik vagy nem tudják még mindezt felismerni!

Nem hallgathatunk tovább! Mert **”VÉTKESÉK KÖZT CINKOS, AKI NÉMA, ATYJAFIÁÉRT SZÁMOT AD A TESTVÉR...”** (Babits M.: Jónás könyve, 3.)

Azért tartunk még mindig itt, mert ennek a szálnalmas szlovák politikumnak akartak (és úgy látszik, hogy most is így akarnak) megfelelni, közben népünk is leapadt, és valójában nincs reális esélye a parlamenti bejutásnak sem, ami egyébként semmit nem old meg. Komáromban is 1994-ben Bugárek ilyen érvekkel álltak el és vitték zátonyra a Felvidéki Nemzeti Tanács megalakítását. Már tudjuk, hogy nem lesz többé ilyen alkalom. ÖNMAGUNKNAK

KELL MEGFELELNÜNK, HOGY ŐSEINKHEZ MÉLTÓK LESZÜNK, vagy csak hitvány utód...

Aki nem kér, az nem kap! Talán Masaryk vagy a románok a parlamentben nyertek országot? Ezek után sem ezek a pizslicsáré szemétdombok fogják meghatározni a sorsdöntő irányt. Ebben a parlamentben legfeljebb a fék, a gát szerepét vállalhatnánk, teljes mellszélességgel, hogy megakadályozzuk a legrosszabbat, ha lehet, de szövetkezni olyanokkal, akik alapértékeinket megkérdőjelezzik SOHA NEM SZABAD !

AZ OTTHON NEM ATTÓL OTTHON, hogy van-e szoba, meg konyha, meg hűtőszekrény meg spajz, hanem attól, hogy abban a családnak békében és háborítatlanul élhet, és nem idegenek szabják meg, hogy milyen nyelven beszéljünk, hogyan rendezzük be a házat. DE CSAK ÚGY, HA EZT A MI CSALÁDUNK EGYETÉRTÉSSEN AKARJA, nem pedig mindig a szomszédhoz meg a liberális közkívánathoz dörg-

ölődve és igazodva. Tehát kitűzhetünk mi itt hatalmas gazdasági fantazmagóriákat, környezetvédelmi, kórházi, oktatási és egyéb programokat, de a főcsapás iránya legyen a TELJES KÖRŰ ÖNRENDELKEZÉS, amit 100 éve megtagadtak, és azóta sem adnak meg!!!! Mert amíg erre nincs jogunk és módunk, addig ez az ország nem nevezheti magát demokratikusnak, ezért meg kell tenni az első lépést a demokratizálás felé. Ha nem is az egész Szlovákiában, de legalább azon a

területen, ahol a magyar önrendelkezés megvalósul!

Ákár tetszik, akár nem a megszálló önkényes hatalomnak! De akik még ki-mondani is félnek, azokról tudjuk, hogy nem is merik és nem is fogják vállalni.... tehát alkalmatlanok. A lista többi helyéről pedig nincs elmozdulás, az ott lévők azzal segítenének, ha tüntetőlegesen a lelépés esélyével megszorítanák az élénjárókat, hogy valljanak színt: NYILVÁNSAN, KÖZÉRTHETŐEN, EGYÉRTELMŰEN

MINDEN SZINTEN. Amíg ezt ki nem nyilatkoztatjuk, addig nem is érdemes elindulni a parlament felé! Minek akkor bejutni?

Ha nem teszik, akkor másfelé kollaborálnak, és ez a halogatás az elkövetkező 10 évre újabb 100 ezer magyar lemorzosódását jelentheti majd a Felvidéken!

EZT AKARJUK?!!!!

- folytatás a következő számban -

Erdélyi sorsok ábrázolója

A 113 éve született Wass Albert írásművészete kulcs lehet az erdélyi történelem, a magyar-román együttélés és az erdélyi mentalitás megértéséhez, mondja Pomogáts Béla irodalomtörténész.

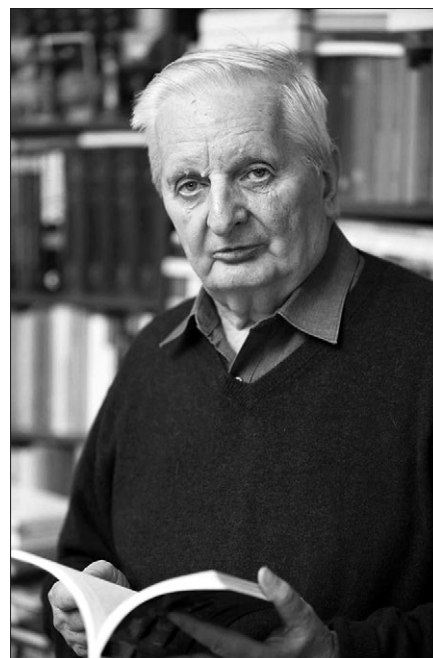
Miért lett ismert, keresett, olvasott író Wass Albert, a rendszerváltást követően?

Az irodalom befogadásának mindig van egy bizonyos mozgásformája: az olvasói érdeklődés vagy éppen az irodalmi divat egyrészt szárnyára emel írókat, másrészt elejt másokat. Jól ismert mindez az irodalomtörténetben és az olvasás szociológiában. Az 1989-et megelőző évtizedekben például nagyrészt rejtve maradtak a magyarországi és az erdélyi olvasók előtt azoknak az íróknak a művei, akiket a kommunista irodalompolitika ellenségnek tekintett, illetve akik emigrációba vonulva elhatárolták magukat a Kelet-európai társadalmaktól. Ilyen módon került szinte elfeledett állapotba Márai Sándor, Zilahy Lajos, Kovács Imre, Szabó Zoltán, Nyíró József és Wass Albert. Ezeket az írókat nem jelentették meg Magyarországon és Romániában, műveiket nagyrészt kivonták a könyvtári forgalomból, és az irodalomtörténet-írás is igen mostohán bánt velük. Az 1989 utáni helyzetben természetes módon irányult rájuk az érdeklődés fénye: rendre megjelentek korábbi könyveik, monográfiák és tanulmányok foglalkoztak életművükkel és az olvasók között is igen nagy érdeklődést sikerült kelteniük. Az irodalmi befogadásnak ez a folyamata természetesen túlzásokkal is jár: olyan írók, akiknek nevét korábban még kiejteni is alig lehetett, egyszerűen az érdeklődés és a dicsőítés középpontjába kerültek. Vannak ennek a folyamatnak igen

előnyös következményei is, például abban, hogy Márai Sándor művei széleskörű nyilvánosságot kaptak, és olyan szellemi, erkölcsi értékeket (pl. a polgári társadalom mentalitását és értékeit) helyezték előtérbe, amelyekre az átalakuló magyar vagy erdélyi magyar közéletnek rendkívül nagy szüksége volt. Ennek a folyamatnak a medrében alakult Wass Albert műveinek befogadása, az ő írói sorsa is. Azonban éppen Wass Albert esetében meg lehet állapítani azt, hogy ez a recepció messze túlhalad azon a mértéken, amelyet az igazi értéktiszteletnek meg kellene tartania. Wass Albert jelentős író volt és vannak olyan művei amelyek nélkülözhetetlenek az erdélyi magyarság életének megismerésében, különösen történelmi regényeire gondolok, azonban kétségtelenül erősen eltúllítottak azok a vélemények, amelyek szerint ő 20. századi irodalmunk legnagyobb egyénisége volna. Csak mellékesen jegyzem meg, hogy ezt a fogalmat: „legnagyobb író” nem ismeri az irodalomtörténetírás, ez a minősítés ugyanis értelmetlen.

Ha sikerülne kizárni mindkét oldalról a politikai elfogultságot, pre-koncepciót Wass írói megítéléséből, kialakítható lenne egy egységes álláspont?

Amennyire én a mai magyar irodalmi közéletet és az olvasási kultúrában bekövetkezett folyamatokat ismerem, nem hiszem, hogy számítani lehetne valamilyen egységes álláspont kialakítására. Azt a két sarkított véleményt, amelynek egyike a Wass Albert műveitől minden irodalmi értéket megtagad, a másika pedig 20. századi irodalmunk legnagyobb egyéniségének tekinti őt, természetesen nem lehet egyeztetni. Ezt a

két megítélést olyan távolság választja el egymástól, amely lehetetlenné teszi a racionális diskurzust a kettő között. Éppen ezért valamiféle egyeztetésnek nincsen se reménye, se értelme. Ehelyett egy harmadik megközelítést lehetne érvényre juttatni, mégpedig abban, hogy minden elfogultság nélkül olvassuk újra Wass Albert műveit, és méltányos kritikával különítsük el az értéket mindattól ami értéktelenebb. Ennek az újraolvasásnak, szomorúan mondom ezt, mintha még nem jött volna el az ideje. Magam legalábbis úgy tapasztalom, hogy az a méltányos kritikai álláspont amelyet néhány irodalomtörténéssel - például Bertha Zoltánnal, Márkus Bélával, Kántor Lajossal - együtt képviselni próbálok, egyelőre nem talál meghallgatásra, sem Wass Albert munkásságának mindenre elszánt híveinél, sem mindenre elszánt ellenségeinél. Éppen ezért szükség van azokra az erőfeszítésekre, amelyek Wass Albert

életművét értő kritikával próbálják elhelyezni a magyar irodalom, az erdélyi magyar irodalom és az emigrációs magyar irodalom rendjében. Wass Albert egyéniségét, írói munkásságát, mi több, politikai nézeteit és tevékenységét az elfogulatlan kritikai értelmezés mérlegére kellene helyezni. Ennek során tárgyilagosan meg kellene vizsgálni azokat a vádakokat is, amelyek őt a II. világháború alatti, illetve az emigrációs tevékenysége következtében érték, és amelyeknek, legalábbis az én tudomásom szerint a hiteles és eredményes vizsgálata mindeddig nem következett be.

Önt parafrázálva, Wass Albert munkássága kulcs lehet Erdély megfejtéséhez?

„Erdély megfejtéséhez” rengeteg kulcs kínálkozik, többek között az egész erdélyi magyar irodalom Kemény Zsigmondtól Bánffy Miklósig, Kós Károlytól Sütő Andrásig és Nyíró Józseftől Beke

Györgyig és természetesen mindezekből Wass Albertig. Az erdélyi magyar kultúra, az erdélyi magyar irodalom számtalan hasznos kulcsot kínál ahhoz, hogy a magyarországi vagy az erdélyi olvasó jobban megértse Erdély történelmét, kultúráját, az erdélyi magyarok és románok együttélésének hagyományait, sikereit és konfliktusait, egyáltalán azt a kollektív lelkiséget, amelyet számunkra Erdély jelent. Ebben a tekintetben természetesen Wass Albert művei is, az én véleményem szerint elsősorban a még Erdélyben írott művei, így nagy történelmi regénye, amely a 19. századi erdélyi arisztokrácia életét mutatja be, vagy Funtinelli boszorkány című nagyszerű regénye is kulcs lehet az erdélyi történelem, a magyar-román együttélés és az erdélyi mentalitás megértéséhez.

Miben áll Wass írói egyedisége, mi az amit „csak ő tudott”?

Wass Albert műveinek ismeretében

én két fontos szépírói tulajdonságára hívnám fel a figyelmet. Az első talán történelmi korábrázolása, ennek keretében igen hitelesen idézi fel az erdélyi magyar történelem elmúlt másfél évszázadának históriáját, ezen belül az erdélyi magyar arisztokrácia jellegzetes életformáját és képviselőinek egyéniségét. Ebben a tekintetben talán csak Bánffy Miklós regényei hasonlíthatók hozzá. A másik írói erénye az erdélyi természet költői ábrázolása, és azoknak az egyszerű emberi sorsoknak: magyar és román emberek sorsának bemutatása, akik ebben a természetben élnek, ebben találják meg örömeiket és ezzel kell megküzdeniök. Mindez rokonszenves és értékelhető prózairói erényeket mutat, és ezek az erények vélhetőleg tartósabbaknak fognak látszani, mint azok a politikai csatározások, amelyek a jelenben dűlnak Wass Albert írói egyénisége és művei körül.

Fábián Tibor

Egy üveg szilvalekvár

Újságíróként gyűjtést szervezett az elesetteknek. Sokgyerekes családokon, idős embereken, árvákon, kiskorúakon, betegeken, hajléktalanokon, szökött gyerekeken segített Tóth Ágnes, Nagyváradon élő költő, író, újságíró, aki úgy véli, a lelke örökké gyermeki marad.

Újságíróként úgy tartottak számon, hogy te vagy a kisember védelmezője, aki megírja az ügyes-bajos dolgokat, a szociális helyzeteket, a hivatalok packázásait. Volt, amikor segíteni tudtál a nyilvánosság erejével?

A szociális érzékenységet otthonról hoztam. Azt tanították a szüleim, hogy az elesetteken segíteni kell, meg kell osszuk a kenyerünket velük. Tízéves koromban egy szegény, mezítlábás gyereknek ajándékoztam a cipőmet, aztán jól megvert az apám, mert nem volt másik cipőm, és egy hónapi papucsban jártam, míg előrköltem az unokatestvérem bakancsát. Mi sem tartoztunk a felső tízezerhez. Visszatérve a kérdésre, szinte mindenkin segítettam, akik hozzám fordultak: sokgye-

rekcs családokon, idős embereken, árvákon, kiskorúakon, betegeken, hajléktalanokon, szökött gyerekeken. Pénzt, ruhaneműt, élelmet, gázpalackot, televíziót gyűjtöttem, külföldi gyógyszert, átlást szereztem. Elintézttem, hogy ingyen konyhán ebédelhessenek vagy szociális segélyt kapjanak. Egy-egy riportom ak-

lózni. Meghatottan gondolok rá most is. A kollégáim, már haragudtak rám. Azt mondták, a szerkesztőségben népvándorlás van, és ez nem segélyintézmény.

Felnőtteknek és gyermekeknek egyaránt írsz. A szocializmusban több ismert szerző a gyermeki irodalomba menekült, mert ott szabadabban alkotott. Te miért írsz gyermekeknek is?

Vagy inkább miért írok felnőtteknek is? (nevet) Tulajdonképpen gyermekversekkel, mesékkel kezdtem az írói pályámat. A fiamnak és a lányomnak írtam verseket, meséket, később az unokáimnak. Az ő gondolataik, kérdéseik, véleményeik voltak a magvai a verseimnek. A minket körülölelő világról szóltak. Az emberekről, állatokról, tárgyokról, a természetéről, a színekről, az évszázokról, a hétköznapiokról és ünnepekről, a jó és a rossz fogalmáról, sőt a butaságról is. A gyermekverseim rácsodálkozások a mesékre és a valóságra, válaszok sok kis miertre és titokra, sok gyermeki huncutságra. Igyekeztem úgy fogalmazni, hogy tükrözzék a magyar nyelv játékoságát, sokszínűségét és szépségét, gyarapítsák a

kora port kavart, hogy csak úgy ontották az olvasók a segélycsomagokat. És tudod mi az érdekes? Mind egyszerű, kispénzű emberek adakoztak. Egyetlen vállalkozó vagy úgazdag sem nyújtott segítő kezét. Emlékszem, hogy egy nénike egy üveg szilvalekvárt és egy rózsafüzért hozott segély címen, mert csak ezt tudta nélkü-

gyerekek szókinszét, növeljék fantáziájukat, ugyanakkor nevelő jellegűek legyenek. Összel jelent meg a hetedik gyermekvers kötetem, a *Tündérálmom*, Gyólai Gabriella illusztrációival, melyet a Bihar megyei magyar előkészítő osztályok kisdíkjai ajándékba kaptak meg.

Néhány éve így vallottál magadról: "Lélekben ma is gyermek vagyok, sok kópésággal, érzékenységgel, csodálkozással, fantáziálással. Talán ezért is született több gyermekkönyvem és pár mesedarabom." Kell hát a gyermeki lelkiület, rácsodálkozás, hogy hitelesen meg tudja szólítani a gyermekolvasót a költő?

Igen. Őszintén mondom, hogy olyan szép és hosszú gyermekkorom volt, ami még most sem ért véget. A lelkem örökké gyermeki marad. Tele vagyok fantáziával, álmokkal, minden eseményt színesen látok, és még egy bútordarabot is élőlényként tudok megszólítani. Közel két évtizede vagyok a kolozsvári Napsugár és Szivárvány gyermeklapok állandó munkatársa. Romániában a magyar nyelvű negyedik olvasókönyvekben szerepelnek verseim. Jó hallani egy-egy író-olvasó találkozón, mennyire szeretik a gyerekek a költeményeimet. Énekelik is. Mintegy 40 gyermekversemet zenésítették meg bel- és külföldi együttesek. A nemrég elhunyt Trifán László zeneszerző legalább 20 versemre komponált zenét. Vele az évek során több ezer gyereknek tartottunk verses-zenés előadást. Ezek megszépítik az életemet.

Nyugdíjasként úgy tűnik, írói pályád csúcára érkezél. Ontod a könyveket és közben a Tótági-jegyzetek is életre keltek a váradi napilapban. Milyen írói terveid vannak?

Most van időm írni megkötöttség nélkül. A felnőtteknek szóló verseimet szeretném még kötetben látni, vagy a humoreszkjeimet, tárcanovelláimat, karcolataimat, jegyzeteimet kellene egybegyűjteni, de a nyolcadik gyermekvers kötetem kéziratát is szeretném végre kiadni, ami már négy éve várakozik a fiókomban.

Bő 30 évvel a rendszerváltás után, hogy látod: megvalósultak akkori céljaid? Úgy is kérdezhetném, a körülmények alakították a terveid vagy te magad?

Az írásra vonatkozó céljaim, nagyjából megvalósultak, de az a vágyam, hogy anyagilag gondtalanul éljek és jó egészségben, azok hagynak kívánnivalókat. A terveimet magam alakítottam foggal és körömmel küzdve, sok keserűséggel és örömmel, de a körülmények is közrejátszottak, mondhatnám segítettek az előrelépésben. Például a nagyváradi Ady Endre Irodalmi Kör, melynek tagja voltam, aztán a rendszerváltás, ami megengedte, hogy szabadon fogalmazzak és ne allegorikusan, majd Stanik István, a Fáklyából lett Bihari Napló főszerkesztője, akinek a mai napig hálás vagyok, amiért megkért, legyek a lap riportere. Később rovatvezető és szerkesztő lettem, majd a Duna TV, MTV tudósítója.

Manapság a siker mindent felülír. Hogy tapasztalod, sikeres embernek számít manapság a költő?

Teljes siker biztos nincs. Mert ha azt a költőt sokan szeretik, olvassák, hírneve van, arról azt gondolják, sikeres. De ha nem tud megélni az alkotásaiból, mint ahogy tapasztalom, akkor már nem egészen érzi magát sikeresnek. Ha a könyvei nem jutnak el több hazai régióba vagy külföldre vagy soha nem fordítják le más nyelvre, akkor vajon sikeres-e? Ha betegsége miatt nem tud a könyveivel bemutatókra járni szerte az országban, vagy külföldön, akkor vajon sikeres-e? Valahogy mindezeket összekovácsolva mondhatná magát sikeresnek a mai költő vagy író. De van más akadálya is a sikernek. Mondok egy példát. Az *ABC parádé* gyermekkönyvem 300 példányban jelent meg 2015-ben. Ennyire kaptunk támogatást. De Bihar megyében abban az évben 9 ezer magyar elemista volt. Az állam leírta a kultúrát, nem értékeli és nem támogatja kellően. 17 könyvem jelent meg, és talán mindössze két kötetemet lehet még megtalálni. Pedig van rájuk igény. Talán a népszerűség maga a siker. Ezt érzem leginkább. A korán elhunyt Fábián Imre költő, újságíró, a *Literator* egykori kiadója öt könyvemet adta ki. Az *Eredeti Népmesék Biharból* című kötetét így dedikálta nekem: „Szeretettel, Tóth Áginak, aki 2020-ra az egyik legnépszerűbb író lesz.” Döntsék el az olvasók, hogy tévedett-e, vagy igaza lett.

Fábián Tibor

A Lónyay Gábor Polgári Társulás közleménye

A Lónyay Gábor Polgári Társulás tisztelettel értesíti mindazokat, akik a 2020-ban adójuk 2%-t a szervezetünk számára utalták át, hogy az adóhivatal a járványhelyzet miatt az adók befizetésének kötelező időpontját meghosszabbította. Ennek következtében a 2% átutalása számlánkra még folyamatban van. A hivatalos névsor megküldése valószínűleg szintén késni fog, de amint megérkezik, utaljuk a gyülekezetek számára támogatásokat. Ennek feltétele, hogy az adományozó a megadott feltételek szerint (az illetékes adó-

hivatal pecsétjével ellátott és a megfelelő helyen x-el megjelölt) kitöltött nyomtatványok másolatát megküldjék címünkre: ladislavcsoma@gmail.com

Ebben az évben is készek vagyunk fogadni a felajánlásokat, s azokat továbbítani a megjelölt gyülekezetekhez. További tájékoztatást a 056 65 953 96, 0908 035 094 telefonszámokon adunk.

Csoma László, elnök

Aldáskivánás

Istennek adva hálát az előző választási időszakban felelős tisztségeket betöltő testvéreink szolgálatáért, a Mindenható áldó kegyelmét és a Szentlélek vezető oltalmát kérjük gyülekezeteink, egyházmegyéink és Egyetemes Egyházunk megválasztott és beiktatott vezetőinek életére és szolgálatára.

A Református Újság Szerkesztősége

Izrael – Ország? Nemzet? Gyülekezet?

Ben-Gurion és a zsidó hagyományok

A következő anekdota 1954-ből származik, amikor Ben-Gurion miniszterelnökként először utazott az Egyesült Államokba. Eisenhower elnökkel folyó tárgyalásai során az Izraelnek nyújtandó segítségről kívánt megegyezni. Előtte John Foster Dulles külügyminiszterrel volt találkozója, aki a következő kérdéseket tette fel neki: „Mondja meg nekem Ben-Gurion úr, kit képvisel ön és az ön állama? A lengyel, jemeni, romániai, marokkói, iraki, orosz, esetleg brazilai zsidókat képviseli. Lehetséges 2000 év szétszórattatás után egy nemzetről, egy kultúráról beszélni? Szó lehet közös örökségről, vagy hagyományról?”

Ben-Gurion a következőt válaszolta: „Miniszter úr – mintegy 300 évvel ezelőtt érkezett a Mayflower hajó Angliából. Ezzel érkeztek a legnagyobb demokratikus világhatalom, az Amerikai Egyesült Államok első telepesei erre a földrészre. Érdekelne, hogy ha ön az utcán megkérdezné az amerikai gyerekeket: Hogy hívták a Mayflower kapitányát? Mennyi ideig tartott a hajóút? Mit vittek magukkal az utasok és mit ettek? Milyen volt az utazás? Biztos egyetért velem, hogy valószínűleg nem tudnának választ adni.

Ezzel szemben mi zsidók nem 300 évvel ezelőtt érkeztünk földünkre, hanem több mint 3000 évvel ezelőtt hagytuk el Egyiptomot. Szeretném önt megkérni, hogy a világban utazva különböző országokban kérdezzen meg 10 zsidó gyermeket a következőkről: Hogy hívják azt a férfit, aki kivezette a zsidókat Egyiptomból? Mennyi ideig tartott, amíg az ígéret földjére ér-

tek? Mit ettek a pusztai vándorlás ideje alatt? Mi történt menekülésük idején a tengerrel? A kérdéseire kapott válaszok alapján alaposan gondolkodjon el azon a kérdésen, amit nekem tett fel.”

Zsidó vicc

Egy orosz zsidó szeretne kivándorolni a Szovjetunióból Izraelbe. A kérvény benyújtásakor az „illetékes elvtárs” a következő kérdéseket teszi fel neki:

- Nem volt joga részt venni a zsinagógában tartott istentiszteleteken?
- Nem panaszkodhatok – hangzik a válasz.
- Nem hagytuk önt zsidó polgártársaival együtt békében élni?
- Nem panaszkodhatok.
- Nem hagytuk önt szabadon mozogni?
- Nem panaszkodhatok.
- Nem hagytuk, hogy gyerekeit az Ószövetség tanítása szerint nevelje!
- Nem panaszkodhatok.
- Nem hagytuk, hogy hivatását gyakorolja?
- Nem panaszkodhatok.
- Akkor miért akar Izraelbe menni?
- Mert ott panaszkodhatok.

Israel Heute
ford. Csoma László

Egy erődítmény Dávid idejéből

Dávid király idejéből (vaskorszak, 11.12. század Kr.e.) származó erőd maradványaira bukkantak Hispin helység közelében. Ez a régészeti feltárás a Golan fennsíkon zajlik, és ez az első ilyen feltárás a vidéken. A régészek feltételezik, hogy az erőd Geshur királyságához tartozott, amelyik Dávid király szövetséges állama volt. Erről a helyről egy nagyobb tartományt lehetett ellenőrzés alatt tartani.

Az ásatás az építkezéseket megelőző kötelező feltárásként indult. A környező települések lakosai minden segítséget megadtak a kutatóknak. Barak Tzin és Enno Bron, az ásatás vezetői és a Régészeti Hivatal megbízottai ezt mondják a feltárt erőről: „Ez egy stratégiai fontos hely egy kis dombon El-Al-Schlucht mellett. A dombot 1,5 méter vastag fallal vették körül, amely fal bazalt tömbökből készült. Leginkább egy nagy bazalttömb lepett meg bennünket amelyen a kitárt karú figura látható.” A Bethsaida terv alapján 2019-ben Rami Arav vezetésével, aki a Nebraskai Egyetem tanára, Bethsaidában egy kultikus figurát találtak. A kitárt karú figura eredetileg a város kapujában volt felállítva. Arav professzor szerint ez a figura a Hold imádatának kultuszát jelenítette meg. A Hispinben talált

lelet egy polcon állt a bejárat kapu mellett, de nem egyedül, hanem a bejárat mindkét oldalán. A régészek szerint elképzelhető, hogy valaki a Bethsaidában talált sztélét másolta le. A megerősített Bethsaida a tudósok szerint Geshur arám királyság fővárosa volt, amelyik 3000 évvel ezelőtt a Golan fennsík középső és déli részét foglalta magába. A Biblia beszámol arról, hogy ez az állam diplomáciai és családi kapcsolatban volt Dávid

házával. Dávid egyik felesége, Maja, Geshur királyának, Talminak volt a lánya. A királyság a Genezáreti tó hosszában terült el olyan városokkal, mint Tel En Gev, Tel Hadar és Tel Sorag, bár ezek a helységek nem találhatók a Golan fennsíkon. A Hispin melletti új feltárások kérdéseket vetnek fel a fennsík vaskori települési rendszerével kapcsolatban. Az építészeti minisztérium megváltoztatta a munkatervet, hogy a

feltárt erődítmény hozzáférhető maradjon. Szeretnék elérni, hogy a történelem nem csak a könyvekből legyen megismerhető, hanem ilyen feltárásokon is, hogy a fiatal nemzedék jobban megismerje történelmi gyökereit.

Michael Selutin, Israel Heute
Ford. Csoma L

VILÁGOLDAL

Hitről hívóknak

A SVÁJCI REFORMÁTUS PAPGYEREKRŐL, AKIT VILÁGHÍRRE JÚTTATOTT ISTEN ÉS A PARÓKIA SZELLEME

Napjainkban lenne száz éves Dürrenmatt

Írta: Dr. Békefy Lajos

Látjátok feleim szümtükkkel mik vogymuk? Bizony, olykor életet-halált, fontos dolgokat, értékes embereket felejtő nép vagyunk. Sok mindenről megfejtkezünk, néha Istentől, néha egymásról, pedig elég közel vagyunk saját bőrünkhöz és a másikhöz is. Vagy mégsem? A bajok ennyire letaglóznak? Szociális maszkos távolság ide-oda, a lelkünk csillagfényre egymástól?! Azt gondolom, nem lehet úrrá rajtunk még ebben a helyzetben sem az érdektelenség. Ha pedig a tudatlanság terjed, mindkettő ellen kötelességünk tenni.

Ha azt mondom: Az öreg hölgy látogatása; Fizikusok; A bírós és a hóhér; A gyanú; A megbízás; Az ígéret; A bukás; Igazság-ügy? Ugye vannak, akiknek e könyvcímek felidéznek olvasmány-, színház- vagy moziélményeket? Vagy ha neveket idézek, mint Max Frisch-ét, Kurt Martiét, akik kortársak és alkotótársak voltak, talán még közelebb jön Friedrich Dürrenmatt (1921-1990) az emlékezetünkben. Január 5-én emlékezik az irodalmi világ Svájcban és sok országban az istenáldotta, soktalentumos íróra, festőre, drámaíróra. Drámáit, műveit közel negyven nyelvre fordították le, 30 millió példányban kerültek az olvasókhoz. Most egy kicsit más látószögből villantom fel Dürrenmatt szellemi jellegzetességeinek egy-két markáns vonását.

A református parókia szellemisége pro és kontra működött benne

A magyar Wikipédia szócikkében azt olvassuk szellemi-lelki forrásvidékéről, hogy édesapja, Reinhold Dürrenmatt 1911-től Konolfingen „protestáns lelkésze”, mely „tisztiséget” 1935-ig töltötte be. Ha valahol, hát Svájcban, s főként Dürrenmatt gyermekkorában ilyen, hogy protestáns lelkész, nem létezett. Vagy református, vagy evangélikus igen. Édesapja református lelkész volt. Nem tisztiséget, hanem lelkészi állást töltött be. Főként édesanyja, Hulda imádkozó, bibliás hitélete, kegyessége volt rá

hatással. Művészi hajlamai már a parókián kezdtek megmutatkozni, sokat rajzolt, festett, mitológiai és bibliai témákat egyaránt.

Ugyancsak édesapja nagy könyvtárának különös kötetei is befolyásolták érdeklődését, főként a filozófia iránt. Franz Kafka, Schopenhauer, Nietzsche művei mellett le-levette a parókia könyvespolcairól az antik görög és római tragédiákat, vagy Theodor Fontane műveit.

Tehát még egyszer csak ennyit: a konolfingeni lankás-hegyes vidék, távolban a berni Alpok hófedte csúcsaival ideális gyermekéveket kínált festői fantáziája és írói világa kialakításához.

A Biblia képei Dürrenmatt festményein is visszaköszönnek

Aki részletekbe menő életműelemzést szeretne olvasni, ráklikkelhet a Google-keresőben a nevére, s magyarul is alapos tájékozódást kaphat a lenyűgözően sokrétű életműről. Életrajzi adatokat nem sorolok,

azt viszont leírom, hogy a papgyerekek sajátos lázadását, majd ellenkezéseit a szülői világgal szemben ő humorba, komikumba és groteszkbe, a szellemi görbetükrök legkülönbözőbb formáiba öntve, valójában állandó belső párbeszédben, vitában, mindig eleven diskurzusban maradt a gyermekkor egyházas világával.

Évekkel ezelőtt egy svájci ősföldi (hiszen anyai részről Hotz család felmenői Zürichben, illetve a német-svájci határ mentén elterülő Fekete-erdő déli részéről, Hotzenwaldból indultak két és fél évszázada Erdély, majd Magyarország felé) tartózkodásom során olvastam Patricia Dickson cikkét a „provokatív papgyerekről”, Dürrenmattól, akinek a szülői házból, a paro-

kiális létből hozott motívumai képein és drámaiban is vissza-visszatértek. Neuchâtel-ben a Dürrenmatt Centre/Központban kiállítás mutatja be sok száz festményéből, rajzából a reprezentatív válogatást. Ennek címe: „Isten bolondja”.

A bemutatófüzetben a szó és a dráma nagymesterének kissé ismeretlen oldalát ismerhetjük meg. „Édesapja révén a Biblián kívüli vallási világ mitológiai sokszínűségét ismerte meg. Édesanyja a Bibliát adta kezébe”. Egyik tanára pedig a messi csillagok felé fordította távcsövét, majd csillagvizsgáló teleszkópját a fénylő holdvilágos hegyi éjszakák tiszta égboltján át. Dürrenmatt az égi, fizikai és a mennyei, isteni dimenziók lenyűgözött vizsgálója lett. Egy teljesebb és összetettebb világösszefüggése, mindenre kritikus, nyitottan odafigyelő gondolkodóvá. A rész szerintiségben a teljesség tudatának fenntartójává. A parókia nagy gyermekszobája volt. Annak csendjében több száz képet festett. Soha nem adta el őket, nem csinált művészetéből üzletet. Végreleletében meghagyta, csak halála után tegyék hozzáférhetővé képeit, rajzait. Elképesztő alázat minden csíppőség mögött! A Centre Dürrenmattban több mint ezret őriznek a szinte ismeretlen képzőművész-író hagyatékából.

Színház, írott szó ölelkeznek – „Meg van írva...”

Dürrenmatt hamar, életének húszas éveiben ráébredt: a színház az igazi világa, ahol az írott szó látható módon jelenik meg. Első darabjai között volt a „Fous de Dieu”, az Isten bolondja, amit másképpen ezzel a címmel illetett: Meg van írva... Ez a dráma az anabaptisták, a 16. századi újrakeresztelkedők meg-rázó történetét dolgozza fel a korabeli Münsterben, ahol vallási diktatúrát rendeztek be. Már ott érezni Dürrenmatt tiltakozását mindenfajta vallási visszaéléssel szemben.

Protestál a bibliai igazságosság nevében a torzítások ellen. Semmiféle vallási vakhit, buzgóság, még oly tiszta istentisztelet vágya nem adhat okot a poligámiára, még az sem, hogy ebben a kegyes diktatúrában „mindenük köz vala”.

A javak közössége és a szükségletek, valamint a férfiak-nők vágyainak kielégítésére valósult meg a mindenük köz vala... Ezt azért mégsem! Persze, a dráma hatalmas botrányt kavart, amikor 1947-ben bemutatták. A kritika viszont egy nagyon ígéretes drámaírói és színházi karrier kezdetét köszöntötte a bemutató után. Kiemelték Dürrenmatt rendkívüli fogékonyságát az igazságosság és a jog, a jogszerűség iránt. Érdekes drámaiban éppúgy, mint festményeiben az a sajátos belső idegenkedés, ami élete végéig, az egyre súlyosabb cukorbetegség miatt 70 éves korában bekövetkezett haláláig elkísérte. Idegenkedés, tartózkodás mindenfajta hamis, álságos, külsődleges, képmutató, üres vallásossággal, egyháziassággal szemben. De a bibliai témák is elkísérték mindvégig.

Minden vallási csalafintaság ellen

Kedvenc, többféle módon megkomponált festményén jelenik meg ugyanaz a téma: a kánai menyegző (János 2,1-11). Nyilvánvalóan nem azért, mert nagy kedvelője volt a legfinomabb francia boroknak, hanem egyrészt az anya-motívum miatt. Mária alakja és feladata miatt, aki azt mondta a szolgáltnak: Bármit mond nektek (Jézus), tegyétek meg. Felidézi nyilván a művészen édesanyja jóakaró, segítő háttér munkáját, gondoskodó szeretetét. Másrészt, hogy minden hamisítás távol áll Jézustól és övétől. Nem hígítanak, nem hamisítanak.

A végén is ugyanazt adják, mint az elején: a minőséget és a minőségit – borból, a gondolatokból, szívükből, mindenből. Hogy kerülhetne volna ki a szinte ironiáig, szarkazmusig met-sző igazságérzete a keresztre feszítést, ami a kor és köre nagy

leleplezéstörténete. Az Ecce Homo, hát bizony ilyen az ember a kereszten némán megfogalmazott lelepleződésével. Az emberi, sőt vallási melléfogás, önhittség, a lényeglátás elvesztésének nagy drámája zajlik a kereszten és a kereszt előtt! Minden rászizmus és emberi előítélet elleni képi protestálás beteljesülése-ként jelenik meg az életműben az 1983-ban festett „Fekete mennybemenetel”. Nem kell indokolni, miért.

Prédikátor, dinamittal a táskájában

Ezt a meghökkentő címet adta ugyancsak a svájci reformátusok újságjában, a ref.ch-ban minap *Claudia Schülke* a 100. évfordulóról megemlékező írásának. Az öreg hölgy látogatása címen világkarriert befutó tragikomédia a református újságíró szerint az egyik legismertebb és talán legmaradandóbb dürrenmatti mű. A belőle készített ugyancsak emlékezetes hollywoodi filmben *Ingrid Bergman* játszotta a gonoszkodó bájjal élő Claire Zachanassian szerepét.

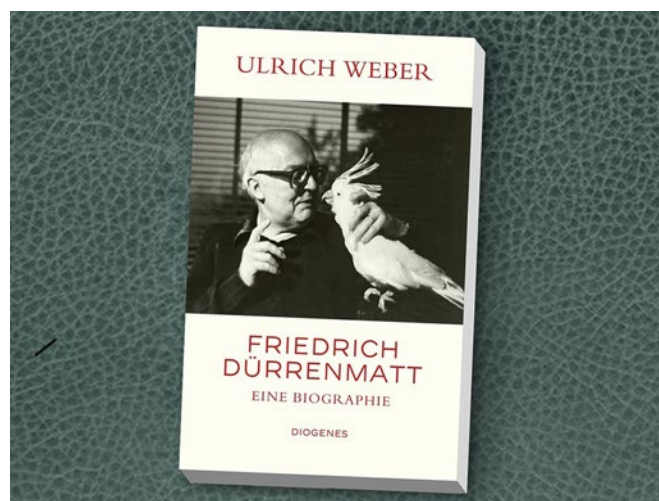
Megtudjuk, hogy a 100. évfordulóról Svájc-szerte kiállítá-sok, tanácskozások, felolvasások emlékeznek meg. *Ulrich Weber* a svájci Evangelischer Pressedienst-nek (Evangeliumi Sajtó-szolgálat) elmondta:

megírta és megjelenik az évfordulóra Dürrenmatt életrajza. Ebben úgy jellemzi a svájci íróóriást, mint aki mindig inkább mellbevágó morális kérdéseket tett fel darabjaiban, mintsem hogy okos(kodó) válaszokkal rukkolt volna elő.

A jó kérdés elgondolkoztat, a választ ki-ki maga adja meg. A gondolkodásnak és a válaszadásnak ezt a szabadságát az emberi élet nagy lehetőségeként védelmezte és őrizte. *Marcel Reich-Ranicki* irodalomkritikus jellemezte így a mestert: „Prédikátor, dinamittal a táskájában, mivel Dürrenmatt műveiben valami elemi erő rejtőzik, ami lehet fenyegető, veszélyes, kiszámíthatatlan, csak unalmas nem”.

Valóban, a groteszk groteszkje és a dürrenmatti etikus gondolkodás életpártoló abszurditása, amikor a Fizikusok három tudósa inkább pszichikailag betegnek tette magát és bevonul az elmeosztályra, csak hogy megmentse a világot a pusztulástól, amit felfedezésük megvalósítása jelentene. 1986-ra, 65. születésnapjára 30 kötet színházi darabbal állt a világ és Isten előtt. Dürrenmatt hetvenévesen ment el képei és kötetei különös és külön útján számot adni arról, mennyire volt és főként miként volt hű sáfára annak, amit útravalóul kapott. Talán nem a hűlenségről és a tékozlásról szóltak az évtizedek. Felesége, *Charlotte Kerr* nemrég könyvet írt közös éveikről. És ez a könyv a jól sáfárkodni próbáló emberről szól...

(Friedrich Dürrenmattnak számos műve jelent meg magyarul. Erdemes fellapozni ezeket ma is).

A tanítványok kiküldése

Lukács 9, 1-11

Kedves Olvasóink! Azt biztosan mindnyájan tudjátok, hogy Jézusnak voltak tanítványai. Elhívott embereket, hogy kövessék őt. A nagyobbak, akik már konfirmáltak vagy éppen tanulják a kátét, a tanítványok neveit is tudják. A szűk tanítványi körbe tizenkét tanítvány tartozott. Ezek az emberek folyamatosan Jézus mellett voltak. Figyelték a tetteit, tanultak a szavaiból. Egy alkalommal Jézus magához hívta őket, és hatalmat adott nekik betegségek, gonosz lelkek felett, majd elküldte őket, hogy hirdessék az evangéliumot. Az evangélium pedig nem volt más, mint hogy az Isten szeretete megjelent a világban, hogy megváltsa az embert a bűneiből. Nem vihetek magukkal sem botot, sem két felsőruhát, sem tarisznnyát. El kellett indulniuk, és megtapasztalni az Isten kegyelmét, segítségét. Azt is elmondta Jézus, hogy lesznek olyan helyek, ahol nem fogadják be őket. Ilyenkor, amikor már kiértek a városból, még a port is le kellett verniük a lábukról. Viszont ahol befogadták őket, oda békességet vittek magukkal. El is

indultak, és amerre csak jártak, hirdették az evangéliumot, és gyógyították a betegeket.

Gondolom nem okozok nagy meglepetést, mikor azt mondom, hogy ma is vannak Jézusnak tanítványai. Lehet, hogy az sem meglepő, ha azt mondom, hogy te is az vagy, esetleg az lehetsz. Ugyanis Jézus ma is elhívja azokat, akik meg akarják hallgatni, és ma is kiküldi szolgálatra azokat, akiket elhív. A fela-

dat ugyanaz, mint korábban. Hirdetni kell az evangéliumot, és Jézus hatalmával gyógyítani a betegeket. Jézus Krisztus evangéliumát képviseljük ebben a világban. Ez pedig felelősséggel jár. Jézus ránk bízta, hogy elmondjuk az embereknek, Ő megváltotta a világot, és ha valaki hisz benne, annak örök élete van.

Nagyon fontos tudnunk, hogy az evangéliumról nem csak beszélnünk kell. Az kevés, ha valaki csak beszél az Istenről, Krisztusról, szeretetről, hitről. A hit látszik az életben is. A hívő embernek a viselkedése, a szavai, a tettei is hitből, szeretetből fakadnak. Egyszer egy hittanórán ezt úgy magyaráztam a gyerekeknek, hogy ha bemennék az órára, és minden előzmény nélkül kiosztanék néhány pofont a gyerekeknek, és utána elkezdenék beszélni arról, hogy mennyire szeretem őket, valószínűleg nem hinnének nekem. Csak akkor lesz hiteles az evangélium, melyet hirdetünk, ha Isten szeretete rajtunk, az életünkben is megmutatkozik.

Ez azonban egyáltalán nem könnyű, hiszen emberek vagyunk, akik sokszor hibázunk. Csábít bennünket a világ. Kö-

rülvesz bennünket a kísértés. Sokszor könnyebb bántani, mint szeretni. Ahhoz, hogy mégis a nehezebbet, a helyes utat tudjuk választani, szükségünk van Krisztus erejére. Ez azonban elérhető! Az Igéből, az Isten Lelkén keresztül megkaphatjuk azt az erőt, amire szükségünk van. Olvassátok hát a Szentírást, és imádkozzatok az Isten Lelkéért, hogy Jézus Krisztus jó tanítványai lehessetek.

Imádság: Mindenható Isten!

Köszönjük az elhívás csodáját. Köszönjük, hogy Jézus Krisztus tanítványai lehetünk. Kérünk add nekünk Igéd világosságát, Lelked vezetését, hogy hitelesen tudjuk hirdetni az evangéliumot a világban, melyben élünk. Ámen.

Aranymondás: „Hirdesd az igét, állj elő vele, akár alkalmas, akár alkalmatlan az idő, feddj, ints, biztass teljes türelemmel és tanítással.” 2 Timóteus 4:2

Kraus Viktor

Református Újság

Gyülekezeti tájékoztató

Kiadja a Lónyay Gábor Polgári Társulás

Cím: Deregnő 216, 076 74 Deregnő

IČO/reg.szám: 31256732

Nyilvántartási szám: EV 5612/18

ISSN: 2585-8491

Megjelenik havonta.

Kereskedelmi forgalomba nem hozható.

Terjeszti a Deregnő-i Református Keresztény Gyülekezet

Szerkesztőség:

főszerkesztő: Csoma László,

szerkesztők: Csoma Annamária, Györky Szilvia,

Kraus Viktor, kárpát-medencei tudósítók:

Fábián Tibor, Szenci Péter

Szerkesztőség címe:

076 74 Drahnov-Deregnő 216,

Tel.: 056/639 53 96, Mobil: 0908 035 094,

E-mail: ladislavcsoma@gmail.com

vagy csomalaszlo@centrum.sk

Nyomja: Marián Györky - MS PRINT

BIBLIAOLVASÓ

v e z é t e s

Február

1. H.	Zak 11	Jn 7,40-53
2. K.	Zak 12	Jn 8,1-11
3. Sz.	Zak 13	Jn 8,12-20
4. Cs.	Zak 14	Jn 8,21-29
5. P.	3Móz 1	Jn 8,30-36
6. Sz.	3Móz 2	Jn 8,37-47
7. V.	3Móz 3	Jn 8,48-59
8. H.	3Móz 4	Jn 9,1-12
9. K.	3Móz 5,1-13	Jn 9,13-17
10. Sz.	3Móz 5,14-26	Jn 9,18-23
11. Cs.	3Móz 6	Jn 9,24-34
12. P.	3Móz 7,1-21	Jn 9,35-38
13. Sz.	3Móz 7,22-38	Jn 9,39-41
14. V.	3Móz 8	Jn 10,1-5
15. H.	3Móz 9	Jn 10,6-10
16. K.	3Móz 10	Jn 10,11-15
17. Sz.	3Móz 11	Jn 10,16-21
18. Cs.	3Móz 12	Jn 10,22-30
19. P.	3Móz 13,1-28	Jn 10,31-42
20. Sz.	3Móz 13,29-59	Jn 11,1-16
21. V.	3Móz 14,1-32	Jn 11,17-32
22. H.	3Móz 14,33-57	Jn 11,33-44
23. K.	3Móz 15	Jn 11,45-52
24. Sz.	3Móz 16	Jn 11,53-57
25. Cs.	3Móz 17	Jn 12,1-11
26. P.	3Móz 18	Jn 12,12-19
27. Sz.	3Móz 19	Jn 12,20-26
28. V.	3Móz 20	Jn 12,27-33